

Oponentní posudek
disertační práce JUDr. Martina Soukupa

Parlamentarismus v Evropské unii

Předložená práce se zabývá stručným přehledem historie, organizace a kompetencí Evropského parlamentu, rozdělením, resp. oddělením mocí v rámci EU, obligátním problémem demokratického deficitu v EU a euroobčanstvím včetně volebního práva. Dále nabízí výlet za parlamentarismem do Německa, Francie, Velké Británie, Česka a na Maltu, před a za těmito pasážemi nalezneme některá fakta a úvahy o vztazích Evropského parlamentu a národních parlamentů.

Je otázkou, zda je to dost, anebo málo pro práci nazvanou Parlamentarismus v Evropské unii. Vycházím z toho, že parlamentarismem se obvykle označuje teorie a praxe parlamentní formy vládnutí, popřípadě – v poněkud mlhavější podobě – vše, co se týká parlamentů. Autor podle mého názoru kombinuje oboje. A bohužel připojuje i vatu, tedy informace, které s parlamentarismem nesouvisejí.

Parlamentarismus v Evropské unii tvoří téma dnes již téměř nespočetného množství různých prací, což souvisí zejména s diskusemi o ústavní smlouvě a o institucionální reformě. Vedle prací napsaných s konstitucionalistickou erudicí, které však celkově nepřevažují, se touto problematikou zabývají odborníci z mnoha oborů. To jistě vede k všestrannějšímu pohledu, na druhé straně však poněkud znejasňuje pojmový aparát a způsobuje některá nedorozumění. Příkladem může být *EU-governance*, kam bývají parlamenty také vřazovány.

Autor předložené práce neformuluje mnoho problémů nových, spíše přebírá některé problémy starší a vypořádává se s nimi poměrně lehce.

Tak například na str. 90 uvádí, že Evropský parlament má základní parlamentní úkoly a funkce, resp. pravomoci, ale některé z těchto pravomocí jsou však ve srovnání s tradičními parlamentními orgány oslabeny (s povšechným odkazem na práci z roku 1994).

V následujícím odstavci snad i naznačuje, jak se s tím Evropský parlament vyrovnává, když zdůrazňuje, že jeho výraznou metodou práce je diskuse, čili jinými slovy, že jde hlavně o mluvící parlament.

V literatuře ovšem na tuto otázku panuje více názorů a postrádám hlubší analýzu. Možná, že mají spíše pravdu ti, kdo říkají, že Evropský parlament základní parlamentní úkoly a funkce nemá, a to z prostého důvodu, že Evropská unie ve skutečnosti nikdy nebyla a není parlamentním společenstvím, tedy nadnárodní obdobou parlamentní republiky. To je zpravidla prokazováno analýzou institucionálního práva EU. Právní argumentace tohoto typu v posuzované disertaci systematicky rozpracována není.

Mám-li přičinit metodologickou poznámku, pak je vhodná právě v této souvislosti. I když autor opatřil své dílo poznámkami pod čarou, velmi často užívá jen obecný odkaz na určité dílo, bez specifikace konkrétního názoru nebo stanoviska. Jistě se vědecké práce i takto mohou podložit literaturou. Je však dobrým zvykem tak upozorňovat buďto jen na díla, která jsou jednoznačně zaměřená a poskytují nesporné vodítko pro určitý směr argumentace, anebo na díla nová, provokující, kdy chceme upozornit, že se objevují myšlenky zpochybňující zavedené způsoby uvažování, a nejde přitom o jednotlivosti, ale o důraz na změnu přístupu. Disertant však paušálně upozorňuje na mnohé práce málo zajímavé či nespecifické, takže podstata odborné diskuse uniká.

Navíc je text zatížen mnoha banalitami. Jeden příklad za všechny. Na stránce 65 se dozvíme kolik soudců má SD a že není vázán stanoviskem generálního advokáta. Příkladem jsou uvedeny též některé žaloby. Jaký to má vztah k tématu disertace? Asi žádný. A aby nebylo neumětelství konec, najdeme zde ještě generální odkaz na starou Arnullovu práci, která si to ani pro banalitu, která je v textu uváděna, nezaslouží.

Seznam literatury dobře dokumentuje to, co tvoří zázemí autorovy práce. Charakteristická je preference domácí produkce, uvedena jsou ovšem i díla, která se parlamentarismu dotýkají spíše jen okrajově, někdy však i texty spíše rutinní, jejichž autoři podávají informace z druhé a třetí ruky. Opomíjena je francouzsky psaná literatura, obsáhleji by si zasloužila pozornost literatura německá a překvapivě chybí značná část nejnovější produkce, zejména té, která byla publikována po roce 2010.

Je sympatické, že text je přehledný a čtivě napsaný.

Potvrzuje se stará zkušenost, že lépe se píše o problémech, o kterých se zase až tolik neví, nebo o specialitách. Tím ovšem parlamentarismus není a náročný čtenář ví, že už snad

skoro všechny argumenty byly vzneseny, že nyní jde hlavně o to znovu je promyslet a nic neházet pod stůl.

Přestože neskrývám své přesvědčení, že práce měla být zejména z hlediska práce s literaturou mnohem pečlivější a že mnohé teze autor nadhazuje až s nesnesitelnou lehkostí, nechci říci, že práce nemá části, které by mne potěšily. Za zdařilé považují zejména výklady a úvahy o vztazích Evropského parlamentu a národních parlamentů.

Nedomnívám se, že oponent má práci příliš chválit, své celkové hodnocení vyjadřují v závěrečných návrzích.

Předloženou práci doporučuji k obhajobě.

Otázky pro obhajobu práce:

1. Lze srovnávat parlamentarismus v rámci národních států a v rámci mezinárodní organizace *sui generis*, jakou je Evropská unie? Pokud ano, co je smyslem takové komparace?
2. Jak hodnotíte efekt uplatnění žluté karty v případě návrhu nařízení o výkonu práva na kolektivní akci v rámci svobody usazování a svobody poskytovat služby?

5. prosince 2013

Prof. JUDr. Richard Pomahač, CSc.